

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 4. juuni 2018
(OR. en)

Institutsioonidevaheline
dokument:
2018/0212 (COD)

9615/18
ADD 4

ECOFIN 553
UEM 226
CADREFIN 63
CODEC 939
IA 169

SAATEMÄRKUSED

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Jordi AYET PUIGARNAU, direktor
Kättesaamise kuupäev:	31. mai 2018
Saaja:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	SWD(2018) 298 final
Teema:	KOMISJONI TALITUSTE TÖÖDOKUMENT MÕJUHINNANGU KOMMENTEERITUD KOKKUVÕTE Lisatud dokumendile: Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse Euroopa investeringute stabiliseerimise vahend

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument SWD(2018) 298 final.

Lisatud: SWD(2018) 298 final

Brüssel, 31.5.2018
SWD(2018) 298 final

KOMISJONI TALITUSTE TÖÖDOKUMENT
MÕJUHINNANGU KOMMENTEERITUD KOKKUVÕTE

Lisatud dokumendile:

**Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus,
millega luuakse Euroopa investeringute stabiliseerimise vahend**

{COM(2018) 387 final} - {SEC(2018) 277 final} - {SWD(2018) 297 final}

Kommenteeritud kokkuvõte
Mõjuhinna komisjoni järgmise ettepaneku kohta: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse Euroopa investeringute stabiliseerimise vahend.
A. Vajadus meetmete järele
Miks? Mis on lahendamist vajav probleem?
Probleem, millega käesoleva algatuse abil kavatakse tegeleda, on asjaolu, et euroala suurte makromajanduslike šokkidega toimetulekuks ei ole kättesaadavad vahendid piisavad. Tänapäeva majanduses on eelarve- ja rahapoliitika peamised majandusüklite juhtimise vahendid. Euroala seisab aga silmitsi erilise olukorraga: rahapoliitikas saab keskenduda üksnes ala üldistele kõikumistele, samal ajal kui eelarvepoliitika on „detsentraliseeritud“ ja saab põhimõtteliselt reageerida riigipõhistele šokkidele. See korraldus näib toimivat tavaolukorras, ent kui tekivad suured majanduslikud häired, ilmnevad selle puhul suured probleemid. Eelkõige on seda näidanud majandus-, finants- ja eurokriisiga seoses ilmnenud areng, mis on tõestanud, et asümmeetriliste šokkidega toimetulekul on riikide automaatsete stabilisaatorite toimimine piiratud, seda mõnikord ka usaldusväärse eelarvepoliitikaga liikmesriikides. See on toonud kaasa eelarvepoliitika protsüklilisuse, mis on kahjulik ka riigi rahandusele ja eelkõige avaliku sektori investeringute kvaliteedile.
Mida selle algatusega loodetakse saavutada?
Eelduste kohaselt toetatakse algatusega euroala liikmesriike, et aidata neil paremini reageerida kiiresti muutuvatele majandustingimustele ja stabiliseerida nende majandust suurte asümmeetriliste šokkide korral. Konkreetsemalt peaks see aitama kaasa majandusüklile kõikumiste ja asümmeetria vähendamisele liikmesriikides. See peaks toetama vastutsüklilisema eelarvepoliitika teostamist või vähemalt vähendama protsüklilisuse ohtu. See peaks aitama kaasa avaliku sektori investeringute ühtlasemale tasemele ja majanduslikule ühtekuuluvusele. See peaks hõlbustama ulatuslike finantsturukriiside ärahoidmist. Samal ajal tuleks säilitada riikidevaheline neutraalsus.
Milline on ELi tasandi meetmete lisaväärtus?
Vastavalt subsidiaarsuse põhimõttele peaks stabiliseerimisvahend rasketel aegadel toimima lisainstrumendina. Rahaliidus on suuri häireid põhjustavate šokkide vastu erinevaid kaitsevariante. Selleks et tulla majanduslike šokkidega liikmesriikides tõhusalt toime, on mõõdapäasmatu Euroopa turgude lõimimine. Euroopa majanduse stabiliseerimisel šokkide vastu on otsustav roll riikide valitsustel. Euroopas olemasolevate ühiste vahendite seas on korrapärase makromajandusliku stabiliseerimise esirinnas EKP. Isegi kui kõik need elemendid on olemas, võib riikide eelarvepoliitika sattuda surve alla, mis toob kaasa vajaduse Euroopa tasandi toetuse järele. Suurte šokkide esinemisel võivad (automaatsed) eelarve stabilisaatorid osutada tegeliku stabiliseerimise tagamisel ebapiisavaks. Seetõttu vajab euroala eelarvevahendit, mis aitab suurte šokkidega toime tulla.

B. Lahendused
Milliseid seadusandlikke ja mitteseadusandlikke poliitikavariante on kaalutud? Kas on olemas eelistatud variant? Miks?
Mõjuhinna komisjoni uuritud stabiliseerimisfunktsiooni kolme poliitikavarianti, seda lisaks variandile 1, millega nähakse ette praeguse olukorra säilitamine: Variant 2 vastab komisjoni ettepanekule, millega nähakse ette Euroopa investeringute stabiliseerimise vahend, mis annaks suurtest šokkidest tabatud liikmesriikidele laene ja piiratud toetusi, et säilitada avaliku sektori investeerimistugevus. Variant 3 on kindlustusmehhanism. Korraldised osamaksed, eelkõige tavalistel ja headel majandusaegadel, või omavahendid kogutakse fondi. Kui liikmesriiki tabab suur šokk, saab ta kasutada väljamaksete/toetustena antavat abi. Usaldusväärse ja pideva toimimise tagamiseks peaks tõenäoliselt olemas olema piiratud laenuvõtmisvõime. Variant 4 on euroala sihtotstarbeline eelarve. Ühise eelarve sihtiks ei oleks esmajoonel majanduslik stabiliseerimine, vaid pigem Euroopa avalike hüvede pakkumine. Sellegipoolest aitaks tsüklilistele tuludele ja vastutsüklilistele kuludele ning

võimalikele kaalutusõigusel põhinevatele tugevdatud elementidele tuginedes kaasa makromajanduslikule stabiliseerimisele ELi tasandil.

Praeguses etapis on eelistatud variant Euroopa investeeringute stabiliseerimise vahend (variant 2). See aitaks kaasa ühtekuuluvuseesmärgi saavutamisele, sest sellega antaks suure asümmeetrilise šoki korral rahalist toetust. See oleks tugev stiimul, et kaitsta peamisi avaliku sektori investeeringuid ning seega säilitada oluliste majanduskasvu hoogustavate kulutuste tegemine asjakohasel tasemel. Makromajandusliku stabiliseerimise mõju on selle variandi puhul piiratud asjaoluga, et toetust antakse laenuna. Samal ajal näib variant 2 olevat vähemalt lähitulevikus ka poliitiliselt teostatavam, sest alaliste ülekannetega seotud ja moraalsed ohud on küllaltki piiratud. Neid kaalutlusi arvestades on variant 2 praegustel asjaoludel üldiselt eelistatud variant.

Kes millist varianti toetab?

Võimaliku stabiliseerimisfunktsiooni vajalikkuse ja vormi üle käib elav arutelu. Mõned liikmesriigid toetavad tugevalt edasist eelarvelist lõimumist kui majandus- ja rahaliidu süvendamise otsustavat elementi. Ambitsioonikale eelarvelisele lõimumisele on juhtinud tähelepanu Prantsusmaa president ning see peaks teostuma euroala eelarvena, mis võimaldaks eelkõige stabiliseerimist. Itaalia ja Hispaania majandus- või rahandusministeeriumid on andnud välja dokumendid, milles kirjeldatakse ettepanekuid luua makromajanduslikku stabiliseerimist võimaldavad fondid. Kuid teised asjaosalised on väljendanud kahtlusi ka ühise stabiliseerimisvahendi lisandväärtuses ja riskides. Madalmaade peaminister oli oma viimases kõnes sõnaselgelt skeptiline. Mõned liikmesriigid, kes ei ole tingimata toetavad, näivad olevat edasistele aruteludele avatud. Saksamaa praeguse valitsuse aluseks olevas koalitsioonilepingus nimetatakse euroala tulevast investeerimiseelarvet, mis võiks samuti aidata kaasa stabiliseerimisele.

C. Eelistatud poliitikavariandi mõju

Millised on eelistatud poliitikavariandi (kui see on olemas, vastasel korral peamiste poliitikavariantide) eelised?

Euroopa investeeringute stabiliseerimise funktsioon (variant 2) aitaks kaasa ühtekuuluvuseesmärgile, sest sellega antaks liikmesriiki tabanud suure asümmeetrilise šoki korral rahalist toetust. Selline toetus oleks suunatud avaliku sektori investeeringute heaks prioriteetsetes valdkondades ning selle suhtes kohaldataks aktiveerimis- ja rahastamiskõlblikkuse tingimusi. Tänu eelarve stabilisaatorite kasutamisele hõlbustaks see vastutsüklilise eelarvepoliitika tegemist. Praktikas võimaldab see säilitada piisaval tasemel kulutused, sealhulgas investeeringukulud, isegi kui maksutulud maksubaasi kahanemise tõttu vähenevad. Kava mõjusus oleks selle täpsest ülesehitusest ja parameetritest. Makromajandusliku stabiliseerimise mõju on selle variandi puhul piiratud asjaoluga, et toetust antakse laenuna.

Kava aitaks saavutada tulemusi, mis erinevad oluliselt varasemast kriisist, mille kestel avaliku sektori investeeringuid sageli märkimisväärselt vähendati ja mitu liikmesriiki pidi turusurve tõttu pöörduma tagasi protsüklilise eelarvepoliitika juurde. Euroopa investeeringute stabiliseerimise vahend (variant 2) aitaks kaasa riikide vastutsüklilisemale eelarvepoliitikale ja stabiilsematele investeeringutele. See viiks lõpptulemusena majandusliku kõikumise ja asümmeetria ulatuse vähenemiseni ning aitaks ära hoida täieulatuslikke finantsturukriise. Lõpuks aitaks see kaasa liidu terviklikkusele.

Millised on eelistatud poliitikavariandi (kui see on olemas, vastasel korral peamiste poliitikavariantide) kulud?

Negatiivseid majanduslikke, sotsiaalseid ja keskkonnakulusid ei ole ette näha.

Milline on mõju ettevõtjatele, VKEdele ja mikroettevõtjatele?

Kavandatav Euroopa investeeringute stabiliseerimise vahend aitaks kaasa stabiilsemale avaliku sektori investeerimistgevusele ning stabiilsemale makromajanduslikule keskkonnale, edendades lõpptulemusena suuremat makromajanduslikku kasvu. Nii oleks see kasulik ka mikroettevõtjatele ja VKEdele. Samas ei eeldata, et sel oleks üksikutele ettevõtetele otsene mõju, mida saaks mikromajanduslikus olukorras/mudelisis mõõta.

Kas on ette näha märkimisväärsed mõju riigieelarvetele ja ametiasutustele?
Kompensatsioonitehinguna võimaldatavate laenude andmisega ELi eelarvest kaasneb vajadus anda tagatise ELi eelarvest ja sellest tulenevalt liikmesriikidelt. Kuigi see lisandub liikmesriikide reservinõuetele, on reservide kogumise kulu väga väike. Samamoodi oleks kavandatava intressitoetuse kulu makromajanduslikus mõttes piiratud.
Kas on oodata muud olulist mõju?
Ei, muud olulist mõju ei ole oodata.
D. Järeldused
Millal poliitika läbi vaadatakse?
Kogu mehhanism vaadataks läbi pärast teatud arvu aastaid (tõenäoliselt 3–5 aasta pärast). See viivitus tundub olevat piisav, et oleks võimalik vaadata läbi esimesed aktiveerimisjuhtumid ja nende mõju. Arvestades aga, et suurte šokkide toimumine ei ole ette teada ja et see on juba oma loomult juhuslik, ei ole välistatud, et aktiveerimisnäidete hulk võib selleks ajaks olla piiratud.